

คำถามที่ถามบ่อยเกี่ยวกับการรักษาหรือล่องหน้าในกรณีโครงการเชื่อมไฟฟ้าส่งน้ำปากลาย

แปลอย่างไม่เป็นทางการจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ

1. กระบวนการรักษาหรือล่องหน้าของคณะกรรมการแม่น้ำโขงคืออะไร?

การรักษาหรือล่องหน้าเป็นหนึ่งในสามกระบวนการของระเบียบปฏิบัติในการแจ้งเตือน รักษาหรือล่องหน้า และข้อตกลง (PNPCA) การรักษาหรือล่องหน้าเป็นกระบวนการสำหรับประเทศสมาชิกของคณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่ออภิปรายและประเมินผลประโยชน์และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องสำหรับโครงการที่นำเสนอเกี่ยวกับน้ำใด ๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อรูปแบบการไหลของแม่น้ำโขงสายประธาน คุณภาพน้ำ และเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมอื่น ๆ

ประเทศสมาชิกใด ๆ (ประเทศที่ดำเนินการแจ้งเตือน) ที่ตั้งใจจะดำเนินโครงการ จะต้องแจ้งเตือนประเทศสมาชิกอื่น ๆ (ประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือน) และให้ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แก่ประเทศสมาชิกเหล่านั้น กระบวนการดังกล่าวจะทำให้ประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนประเมินผลกระทบที่เป็นไปได้ต่อเขตพื้นที่และแสดงความคิดเห็นต่อโครงการนั้น ๆ

กระบวนการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการร่วม (JC) หาข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและป้องกันการใช้น้ำที่สิ้นเปลือง และเพื่อทำการตัดสินใจบนเงื่อนไขที่มีการเห็นชอบร่วมกันสำหรับการดำเนินโครงการ

กระบวนการแจ้งเตือนล่องหน้าไม่เกี่ยวข้องกับการรับรองการใช้น้ำตามโครงการที่เสนอขอ แต่เป็นการออกแบบให้ประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนให้ความคิดเห็นแก่ประเทศที่นำเสนอเพื่อที่จะได้มีมาตรการที่ชัดเจนในการหลีกเลี่ยง ลดทอนผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในระดับข้ามพรมแดน และเพื่อที่จะหาวิธีการที่ดีกว่าที่จะแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน

สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการ PNPCA ซึ่งการรักษาหรือล่องหน้าที่กำหนดไว้ใน PNPCA นั้นไม่ใช่เป็นสิทธิในการยับยั้งปฏิเสธโครงการหรือเป็นการสร้างมติสิทธิเอกฉันท์ในการใช้น้ำโดยประเทศสมาชิกเพียงด้านเดียว โดยไม่มีการพิจารณาโดยไม่คำนึงถึงสิทธิและข้อกังวลของประเทศอื่น ๆ

2. ประเทศอื่น ๆ ที่ได้รับการแจ้งเตือนทั้งอีกสามประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือน มีสิทธิ์ที่จะคัดค้านหรือต่อต้านโครงการหรือไม่ ?

ไม่

ข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าว่าไม่ใช่สิทธิ์ของประเทศใด ๆ ในการคัดค้านโครงการหรือ ประเทศใด ๆ จะมีสิทธิ์ในการมีสิทธิ์ที่ประเทศใด ๆ จะดำเนินการตามการใช้แม่น้ำที่ได้รับข้อเสนอ โดยไม่ได้พิจารณาสิทธิ์และข้อกังวลของประเทศอื่น ๆ ริมน้ำ

3. การปรึกษาหารือล่วงหน้าเป็นกระบวนการรับรองที่จำเป็นสำหรับโครงการที่นำเสนอหรือไม่ ?

ไม่

การปรึกษาหารือล่วงหน้าไม่ใช่กระบวนการที่จะมองหาต้องได้รับการรับรองจากประเทศสมาชิกใด ๆ สำหรับการดำเนินโครงการนั้น ๆ แต่เป็นการให้โอกาสประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนทบทวนพิจารณาโครงการและยกแสดงหากมีข้อกังวลที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับผลกระทบข้ามพรมแดนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้คน ซึ่งหากมีข้อกังวลเหล่านั้น และยังให้ประเทศต่าง ๆ ได้นำเสนอโครงการเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีขึ้นกับข้อกังวลเหล่านั้นและเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขข้อกังวลเหล่านั้น

ยกตัวอย่างอันเนื่องมาจากความพยายามในการตอบสนองต่อข้อความกังวลที่เกิดขึ้นจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ ในช่วงการปรึกษาหารือล่วงหน้ากรณีการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี รัฐบาลลาวได้ยอมรับที่จะปรับปรุงและปรับเปลี่ยนการออกแบบเขื่อนของโครงการเพื่อหลีกเลี่ยง ลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ รัฐบาลลาวและผู้พัฒนาได้ลงทุนในการปรับแก้การออกแบบเขื่อนอย่างมีนัยสำคัญเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาการอพยพของปลาและตะกอนดิน ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้เป็นข้อกังวลหลักที่เกิดขึ้นระหว่างในช่วงการปรึกษาหารือล่วงหน้า

4. ข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 ได้ระบุประเภทโครงการที่ต้องดำเนินการตามกระบวนการนี้หรือไม่ ?

ใช่

ข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 และระเบียบปฏิบัติในการแจ้งเตือน ปรึกษาหารือล่วงหน้า และข้อตกลง (PNPCA) ได้กำหนดประเภทของโครงการตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และการใช้ทรัพยากรน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างที่จะถูกนำมาใช้ตามฤดูกาลในแต่ละปี

โครงการที่ไม่มีอ่างเก็บน้ำที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำโขงสายประธานถูกกำหนดให้ดำเนินการตามกระบวนการ PNPCA นอกจากนี้ ข้อตกลงแม่น้ำโขงและ PNPCA ได้เรียกร้องให้เกิดการ

ปรึกษาหารือล่วงหน้าที่จะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อรูปแบบการไหลของแม่น้ำโขงสาย
ประธานและคุณภาพน้ำที่มีลักษณะข้ามพรมแดนตามธรรมชาติ

มากไปกว่านั้น โครงการการใช้น้ำหรือผันน้ำสามประเภทที่ต้องดำเนินการตามการปรึกษา
หารือล่วงหน้า รวมไปถึงโครงการต่อไปนี้

- (1) โครงการบนแม่น้ำโขงสายประธานใด ๆ ที่ใช้น้ำภายในลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างในช่วงฤดู
แล้ง
- (2) โครงการใด ๆ ที่มีการผันน้ำจากแม่น้ำโขงสายประธานไปยังลุ่มน้ำอื่น ๆ ในช่วงฤดูฝน
และ
- (3) โครงการใด ๆ ที่มีการผันน้ำส่วนเกินไปยังแม่น้ำอื่น ๆ ภายในลุ่มน้ำในช่วงฤดูแล้ง

5. การปรึกษาหารือล่วงหน้าใช้เวลาานเท่าไร ?

โดยทั่วไปแล้วกระบวนการนี้ใช้เวลาประมาณหกเดือน หากคณะกรรมการร่วม ซึ่งเป็น
หน่วยงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากประเทศสมาชิกทั้งสี่ประเทศที่มีตำแหน่งระดับหัวหน้า
กรมที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาหารือล่วงหน้า พิจารณาว่าจำเป็นต้องใช้เวลามากขึ้นในการ
อภิปราย และก็สามารถขยายระยะเวลาในการปรึกษาหารือล่วงหน้าได้

6. เกิดอะไรขึ้นบ้างในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า ?

การปรึกษาหารือล่วงหน้าเริ่มต้นขึ้นเมื่อประเทศสมาชิกทั้งหมดของคณะกรรมการร่วม
ได้รับการแจ้งเตือนจากเอกสารโครงการ โดยในช่วงเวลาหกเดือนนี้ คณะกรรมการร่วมจะได้
ทบทวนมุมมองด้านเทคนิคของโครงการเพื่อกำหนดความยินยอมที่สอดคล้องกับเข้ากันได้
ระหว่างกระบวนการของคณะกรรมการบริหารแม่น้ำโขงในด้านเรื่องรูปแบบการไหลของน้ำ
และคุณภาพน้ำ มีการประเมินผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเป็นไปได้ต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ และแนะนำแนวทางการแก้ไขเพื่อตอบสนองข้อกังวลก่อนจะสรุปกระบวนการ
ในกรณีเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำปากกลาย กระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าได้เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2561

การทบทวนเอกสารจะเป็นการกำหนดความเข้ากันกำหนดความยินยอมที่สอดคล้อง
กับแนวทางการออกแบบเบื้องต้นสำหรับข้อเสนอเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง
ที่ได้ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2552 ([PDG 2009](#))

ถึงแม้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของสาธารณะไม่ใช่เงื่อนไขที่จำเป็นของกระบวนการ แต่ประเทศสมาชิกก็ให้เห็นชอบในความสำคัญและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในระดับชาติจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับเวลา และตามมาด้วยกลไกในระดับชาติและได้มีการดำเนินการในประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับในระดับภูมิภาค การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและการประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้รับการดำเนินการด้วยเช่นกัน โดยอาจจะมีการลงพื้นที่ในโครงการหากจำเป็น

รายงานการทบทวนทางเทคนิค ซึ่งอาจรวมผลการศึกษาจากการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร และการปรึกษาหารือในระดับชาติจะได้รับการนำเสนอต่อคณะกรรมการร่วม

หลังจากนั้น ประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนจะส่ง แบบฟอร์มการตอบรับอย่างเป็นทางการ ให้กับสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่อที่จะได้รับการบันทึกข้อคิดเห็นเอาไว้

ขั้นตอนสุดท้ายสำหรับคณะกรรมการร่วมคือการจัดการประชุมเพื่ออภิปรายการปรึกษาหารือล่วงหน้าของโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่เหมาะสมที่สุดและป้องกันการใช้น้ำที่สิ้นเปลือง และเพื่อกำหนดการตัดสินใจที่ประกอบไปด้วยการเห็นชอบตามเงื่อนไขของโครงการ

คลิก **ที่นี่** สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานสำหรับกระบวนการที่มีระยะเวลาหกเดือน

7. ข้อกำหนดที่ได้รับการเห็นชอบแล้วสามารถดำเนินการปรับเปลี่ยนภายหลังการก่อสร้างหรือดำเนินโครงการไปแล้วหรือไม่? สามารถเพิ่มเติมข้อกำหนดใดๆในขั้นตอนนี้หรือไม่?

ข้อกำหนดเช่นนี้อาจจะได้รับการพิจารณาต่อไปได้แม้ว่ากระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าจะได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้นแล้ว เนื่องจากข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 ได้กำหนด “ข้อตกลง” ว่าข้อกำหนดต่างๆจะต้องได้รับการดำเนินการภายใต้กระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าในฐานะที่เป็นฉันทามติที่ปฏิบัติได้จริงและสามารถเปลี่ยนแปลงได้

แผนปฏิบัติการร่วม เช่น โครงการเขื่อนปากเบง สามารถเป็นกลไกในการพิจารณามาตรการเพิ่มเติมสำหรับประเทศที่แจ้งเตือน หากได้รับการเห็นชอบโดยคณะกรรมการร่วม

8. ประเทศสมาชิกอื่น ๆ สามารถทำอะไรได้บ้างหากพบว่าสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นได้รับผลกระทบจากโครงการในภายหลังอย่างมีนัยสำคัญ?

ข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 ได้ให้กรอบการทำงานในการป้องกันและหยุดผลกระทบที่อันตราย ประเทศต่างๆควรแจ้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อคณะกรรมการแม่น้ำโขง และประเทศที่ก่อให้เกิดผลกระทบจะต้องหยุดการดำเนินการใดๆที่ทำให้เกิดผลกระทบเหล่านั้น ในทันทีจนกว่าจะมีการระบุสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบนั้น ซึ่งข้อตกลงแม่น้ำโขงได้กำหนดขั้นตอนการรับผิดชอบความเสียหายโดยภาคีเครือข่ายจะได้ร่วมกันดำเนินการตามกฎหมายระหว่างประเทศ

9. จำเป็นหรือไม่ที่คณะกรรมการร่วมจะต้องหาข้อสรุปในการปรึกษาหารือล่วงหน้าในโครงการที่มีการนำเสนอ ?

ไม่จำเป็น

คณะกรรมการร่วมไม่ได้มีข้อบังคับที่จะต้องหาข้อตกลงให้ได้ก่อนการดำเนินการตามข้อเสนอโครงการ โดยกระบวนการแจ้งเตือน หรือล่วงหน้า และข้อตกลงได้กล่าวไว้ว่าคณะกรรมการร่วมควรตกลงร่วมกันได้ แต่หากคณะกรรมการร่วมไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันได้ ข้อคิดเห็นของคณะกรรมการร่วมก็จะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกการใช้งานเพื่อการอ้างอิงในอนาคต ซึ่งการตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้ายจะทำให้มีการดำเนินการต่อหรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับประเทศที่ส่งข้อเสนอโครงการที่จะดำเนินการต่อไปหลังจากได้มีการพิจารณาและแก้ไขปัญหาด้านข้อกังวลเกี่ยวกับความชอบธรรมต่าง ๆ ของประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว

10. จะเกิดอะไรขึ้นหากคณะกรรมการร่วมไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าได้ หรือตกลงในเงื่อนไขเพื่อที่จะก่อให้เกิดการใช้แม่น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือการป้องกันการใช้น้ำที่สิ้นเปลือง ?

หากคณะกรรมการร่วมไม่สามารถหาข้อสรุปตามข้อตกลงของกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าได้ พวกเขาอาจส่งประเด็นดังกล่าวต่อไปยังหน่วยงานของคณะกรรมการแม่น้ำโขงในระดับสูงขึ้น ซึ่งก็คือคณะมนตรีของคณะกรรมการแม่น้ำโขง ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมจากประเทศสมาชิกทั้งสี่ประเทศ หากคณะมนตรีไม่สามารถตัดสินใจในประเด็นดังกล่าวได้ ก็อาจส่งต่อประเด็นนี้ไปยังรัฐบาลของทั้งสี่ประเทศเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันผ่านช่องทางทางการทูต และจากข้อตกลงร่วมกัน หากรัฐบาลมองว่าจำเป็นก็อาจมีการไกล่เกลี่ยและดำเนินการผ่านช่องทางทางกฎหมายระหว่างประเทศได้

11. เพราะเหตุใดคณะกรรมการแม่น้ำโขงจึงจำเป็นต้องมีการปรึกษาหารือล่วงหน้า ? กระบวนการนี้มีประโยชน์อย่างไร?

ข้อเสนอโครงการการใช้แม่น้ำที่ได้มีการร้องขอให้มีการปรึกษาหารือล่วงหน้า นั้นมักจะเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้คนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะให้โอกาสประเทศอื่นๆ ได้ทำการประเมินและให้ข้อคิดเห็นต่อข้อเสนอการดำเนินโครงการของประเทศนั้นๆ ด้วย

กระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้ามีเป้าหมายเพื่อป้องกันผลกระทบข้ามพรมแดนที่สำคัญต่อชุมชนริมน้ำและสิ่งแวดล้อมที่อยู่เหนือน้ำและปลายน้ำและยังมุ่งมั่นที่จะป้องกันการใช้น้ำที่สิ้นเปลือง และทำให้เกิดการใช้แม่น้ำอย่างเป็นประโยชน์สูงสุด

คณะกรรมการแม่น้ำโขงเคยมีประสบการณ์ในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าแล้วสามโครงการ คือ โครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี ดอนสะโฮง และปากเบง ซึ่งโครงการทั้งสามนี้ตั้งอยู่บนแม่น้ำโขงสายประธานในสปป.ลาว ซึ่งโครงการทั้งสามนี้แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 และคณะกรรมการแม่น้ำโขง ที่แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณและความร่วมมือของประเทศสมาชิก

ในโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี กระบวนการนี้ได้ทำให้รัฐบาลลาวและผู้พัฒนาดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลงทุนเพิ่มเติมกว่าร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อปรับปรุงการออกแบบเขื่อนเพื่อแก้ไขประเด็นการอพยพของปลาและตะกอนดิน ซึ่งเป็นข้อกังวลสองข้อหลักที่ถูกหยิบยกขึ้นมาในช่วงการปรึกษาหารือล่วงหน้า

ในโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำปากเบง คณะกรรมการร่วมได้มีข้อตกลงร่วมกันในช่วงสุดท้ายของกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าระยะเวลาหกเดือน ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวได้ออกแถลงการณ์ โดยกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงในการจัดเตรียมแผนปฏิบัติการร่วม (JAP) เพื่อจัดให้มีกลไกในการดำเนินการเพื่อให้เกิดข้อคิดเห็น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ระหว่างสปป.ลาวและคณะกรรมการแม่น้ำโขงที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ การก่อสร้าง และการดำเนินโครงการที่ยังมีอยู่ในปัจจุบัน

หากโครงการเหล่านี้ดำเนินการโดยปราศจากการปรึกษาหารือล่วงหน้า ก็จะไม่มีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและการปรึกษาระหว่างประเทศสมาชิกอย่างเปิดเผย โดยในโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี ดอนสะโฮง และปากเบงนั้น หากไม่มีการปรึกษาหารือล่วงหน้า ก็จะไม่มีการปรับปรุงการออกแบบเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี ซึ่งกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าจำเป็นต้องมีการประเมินทางวิทยาศาสตร์และการอำนวยความสะดวกโดยคณะทำงานมืออาชีพที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดจากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง มีความพยายามที่

จะสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกทั้งสี่ประเทศ และความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมและสังคมในกลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง

12. มีใครเกี่ยวข้องบ้างในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า ?

การปรึกษาหารือล่วงหน้าได้รับการดำเนินการโดยคณะกรรมการร่วม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่มีตัวแทนจากรัฐบาลระดับอาวุโสจากประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ และได้รับการสนับสนุนด้านเทคนิคและการบริหารโดยสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง ซึ่งประเทศสมาชิกในคณะกรรมการแม่น้ำโขงระดับชาติและสำนักงานเลขาธิการจะบริหารจัดการประชุมความร่วมมือในระดับชาติ และสนับสนุนคณะกรรมการร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

คณะทำงานคณะกรรมการร่วม (JCWG) ดำเนินการเป็นที่ปรึกษาทางเทคนิคเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการร่วมในช่วงการดำเนินการตามกระบวนการ PNPCA คณะทำงานคณะกรรมการร่วมที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง จะพิจารณาทบทวนในหลายแง่มุม เช่น การไหลของน้ำ ความปลอดภัยของเขื่อน การอพยพของปลา การไหลของตะกอนดิน ผลกระทบด้านการเดินเรือ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ-สังคม

องค์กรประชาสังคมและประชาชนทั่วไปจะได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการแม่น้ำโขงระดับชาติในแต่ละประเทศ ในระหว่างการดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในระดับภูมิภาค จะมีการจัดประชุมปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสองครั้งในกรณีโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำปากลาย ซึ่งได้มีการเรียกร้องขอให้ภาคสาธารณะมีส่วนร่วม

13. บทบาทของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงในกระบวนการดังกล่าวคืออะไร ?

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงจะช่วยเหลือประเทศสมาชิกเพื่อประเมินมุมมองในด้านเทคนิคของโครงการและอำนวยความสะดวกในการประชุมคณะกรรมการร่วม

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงร่วมกันกับสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงระดับชาติในแต่ละประเทศสมาชิก จะช่วยอำนวยความสะดวกในการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับชาติและภูมิภาค เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อ

กังวลต่าง ๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่แตกต่างกันและจากภาคีอื่น ๆ ที่มีความสนใจต่อกรณีศึกษาของประเทศที่ทำการนำเสนอมาพิจารณา สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่ข่ายจะช่วยอำนวยความสะดวกในการปรึกษาหารือร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยความประสงค์ดี และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับประเด็นและข้อคิดเห็นอย่างเป็นระบบ และแสดงให้เห็นประเด็นที่จะได้รับการพิจารณาโดยหน่วยงานของคณะกรรมการแม่ข่ายรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ

หลังจากการปรึกษาหารือสิ้นสุดลง สำนักงานเลขาธิการจะดำเนินการต่อเพื่อเพิ่มเติมข้อคิดเห็นด้านเทคนิคลงไปในโครงการ หากมีความจำเป็น

14. มีประเด็นอะไรบ้างที่ควรจะได้รับการพิจารณาในช่วงการทบทวนทางเทคนิคของเอกสารโครงการที่ส่งมา ?

การทบทวนทางเทคนิคมุ่งเน้นไปที่แนวคิดทั่วไปของโครงการจากการศึกษาความเป็นไปได้และการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทางสังคมตามข้อเสนอของโครงการ ซึ่งจะมีการประเมินโครงการต่อไปตามแนวทางการออกแบบเบื้องต้นของโครงการที่นำเสนอบนกลุ่มแม่ข่ายโขงตอนล่างสายประธานซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2552 (PDG 2009) และจะกำหนดช่องว่างในการทำงานและมีการทบทวนหากมีความจำเป็น โดย PDG 2009 จะให้ทิศทางเป้าหมายการดำเนินการ การออกแบบและดำเนินการตามหลักการลดผลกระทบ รวมไปถึงการติดตามความสอดคล้องและการบริหารจัดการที่ดี และ PDG 2009 นี้ยังเข้ามาตอบสนองการทำงานกับประเด็นเฉพาะต่าง ๆ ที่พิจารณาโดยคณะทำงานคณะกรรมการร่วม

15. การแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่ข่ายสายประธานที่กำลังดำเนินการอยู่ในกลุ่มแม่ข่ายโขงตอนล่าง (DG 2018) จะช่วยสนับสนุนกระบวนการแจ้งเตือนล่วงหน้าอย่างไร ?

โดยรวมแล้วการทบทวนทางเทคนิคจะเป็นการปรึกษาหารือตามกระบวนการออกแบบเบื้องต้นของโครงการหรือ PDG 2009 เพราะกระบวนการดังกล่าวเป็นกรอบการทำงานเพียงหนึ่งเดียวที่ได้รับการรับรองตามกระบวนการทบทวนทางเทคนิค อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้แสดงข้อคิดเห็นและเสนอแนะต่อผู้พัฒนาโครงการและรัฐบาลลาวในประเด็นที่ยังไม่ได้รับการดำเนินการและประเด็นที่ยังมีความกำกวมตามกระบวนการ PDG 2009 ภายหลังจากดำเนินการปรึกษาหารือล่วงหน้า และจะได้นำเสนอแนวทางการออกแบบเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่ข่ายโขงสายประธานตามแนวทาง DG 2018 ร่วมกันต่อไป

16. องค์กรหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้ามามีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมการประชุมแบ่งปันข้อมูลข่าวสารอย่างไร ?

ความรับผิดชอบในการปรึกษาหารือภายในประเทศหรือการประชุมแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการแม่น้ำโขงระดับชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานความร่วมมือจากประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ จะมีหน้าที่ในการวางแผนการประชุมต่าง ๆ ในประเทศเหล่านั้น โดยจะได้รับการสนับสนุนทางเทคนิคจากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง

เมื่อพิจารณาบทเรียนที่ได้เรียนรู้จากสามโครงการก่อนหน้านี้ในกรณีข้อเสนอโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี ดอนสะโฮง และปากเบงนั้น สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงได้เริ่มต้นรวบรวมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีข้อกังวลเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า ให้เข้ามาดำเนินการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางและโปร่งใสบน เว็บไซต์ ของคณะกรรมการแม่น้ำโขง โดยสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการให้สาธารณชนมีเวลาเพียงพอในการทบทวนแผนโครงการ ข้อมูลของโครงการจึงปรากฏอยู่บนหน้าเว็บไซต์ของคณะกรรมการแม่น้ำโขงทันทีหลังจากได้รับฉันทามติในการประชุมคณะทำงานคณะกรรมการร่วมครั้งแรก

ผู้ที่มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ซึ่งเป็นที่จัดเก็บข้อมูลได้ที่:

<http://www.mrcmekong.org/topics/pnpca-prior-consultation/pak-lay-hydropower-project/>

นอกจากนี้ จะได้มีการเผยแพร่ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามกำหนดเวลาในกระบวนการรวมถึงภาพรวมของลักษณะเด่นของโครงการ ประเด็นข้อเสนอของโครงการ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการ

จากนั้นจะมีการดำเนินการประชุมปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับภูมิภาคจำนวนสองครั้ง และมีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและการปรึกษาหารือร่วมกันกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบในระดับประเทศอีกหลายครั้ง และเพื่อที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น ผู้เข้าร่วมจากทุกภาคส่วน องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน สถาบันวิจัย นักวิชาการ ผู้พัฒนา สื่อ และอื่น ๆ จะได้รับการต้อนรับให้เข้าร่วม ซึ่งคณะกรรมการแม่น้ำโขงจะให้การสนับสนุนทางการเงินสำหรับผู้เข้าร่วมจากองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก หากพวกเขาประสบปัญหาทางการเงิน

คณะกรรมการแม่น้ำโขงทำงานบนแนวทางการมีส่วนร่วมผ่านการร่วมมือกัน การมีส่วนร่วมระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน โดยคณะกรรมการแม่น้ำโขงให้ความสำคัญเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อกังวลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและภาคีที่มีความสนใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของผู้คนบนลุ่มแม่น้ำโขง สำนักงานเลขาธิการคณะ

กรมการแม่ข่ายได้ดำเนินการอย่างดีที่สุดเพื่อสนับสนุนประเทศในแม่ข่ายเพื่อปรับเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาและการบริหารจัดการกลุ่มแม่ข่ายอย่างยั่งยืน ในระหว่างกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า พวกเราได้ดำเนินการเต็มที่เพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่กำลังดำเนินอยู่ โดยรวมไปถึงการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการปรึกษาหารือ คณะกรมการแม่ข่ายยินดีต้อนรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่มีความกังวลผ่านกล่องข้อคิดเห็นของเรา ที่อยู่บนเว็บไซต์ของกรมการแม่ข่าย และสามารถเข้าถึงได้ที่: <http://www.mrcmekong.org/stakeholder-consultations>

17. มีตัวแทนขององค์กรประชาสังคมในคณะทำงานคณะทำงานคณะกรรมการร่วม (JCWG) หรือไม่?

ไม่มี

คณะทำงานคณะกรรมการร่วม ซึ่งเป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาด้านเทคนิคที่มีตัวแทนมาจากส่วนของรัฐบาลของประเทศสมาชิกทั้งสี่ประเทศ โดยไม่มีตัวแทนขององค์กรภาคประชาสังคมใน ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่ข่ายอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามกระบวนการและอภิปรายประเด็นที่เกิดขึ้น หน้าที่ของคณะทำงานคณะกรรมการร่วมคือการช่วยเหลือคณะกรรมการร่วมของคณะกรรมการแม่ข่ายในการดำเนินการตามกระบวนการ PNPCA และให้ข้อเสนอแนะที่จำเป็นต่อสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่ข่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ได้แจ้งเตือนล่วงหน้าว่าเป็นไปตามการปรึกษาหารือล่วงหน้าหรือข้อตกลงตามหลักการที่อยู่ในข้อตกลงแม่ข่าย พ.ศ. 2538 หรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามข้อมูลที่ได้ให้ตามกระบวนการของคณะกรรมการแม่ข่าย ประเทศสมาชิกประกอบด้วยตัวแทนจากประเทศสมาชิกในกลุ่มแม่ข่ายตอนล่างทั้งสี่ประเทศโดยที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่ข่ายเป็นผู้ให้ข้อมูลด้านเทคนิคและการบริหารจัดการ

18. คณะกรรมการแม่ข่ายจะใช้มุมมองร่วมกันของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าอย่างไร ?

ข้อมูล ประเด็น และข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้รับการพิจารณาใน “เมตริกซ์ข้อคิดเห็น” ซึ่งจะได้รับการจัดทำเป็นข้อมูลในรายงานการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะได้รับการพิจารณาระหว่างการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาและข้อคิดเห็นจากรายงานการแบ่งปันข้อมูลในระดับภูมิภาค ร่วมกันกับ รายงานการแบ่งปันข้อมูลในระดับชาติ จะได้รับการจัดทำเป็นเอกสารในรายงานการทบทวนทางเทคนิค (TRR) และนำเสนอต่อหน่วยงานของคณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่อการพิจารณา ในช่วงการเจรจาเกี่ยวกับเงื่อนไขของโครงการ

19. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโครงการมากน้อยแค่ไหน ?

คณะกรรมการแม่น้ำโขงนำเอกสารโครงการขึ้นบนเว็บไซต์ ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยเอกสารเหล่านี้ คือ การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน และการประเมินผลลัพธ์สะสม การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม แผนการบริหารจัดการทางสิ่งแวดล้อมและการติดตามผล การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการทางสังคมและแผนการตรวจสอบติดตามและแผนปฏิบัติการในการย้ายถิ่นฐาน นอกจากนี้ยังได้มีรายงานสถานะทางวิศวกรรมและการออกแบบที่อยู่บนหน้าเว็บเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าของเขื่อนปากลายที่อยู่ภายในเว็บไซต์ของคณะกรรมการแม่น้ำโขง ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ที่หน้าเว็บไซต์:

<http://www.mrcmekong.org/topics/pnpca-prior-consultation/pak-lay-hydropower-project/>

เอกสารที่กำลังดำเนินการอยู่ และเอกสารในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า โดยรวมไปถึงการทบทวนทางเทคนิคของเอกสารโครงการของคณะกรรมการแม่น้ำโขง รายงานการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และแบบตอบรับอย่างเป็นทางการของประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนของกัมพูชา ไทย และเวียดนามเหล่านี้จะปรากฏอยู่บนหน้าเว็บไซต์ที่เดียวกันตามที่ได้แจ้งไปแล้วนี้

20. สามารถเริ่มการก่อสร้างในช่วงการปรึกษาหารือล่วงหน้าได้หรือไม่ ?

ไม่ได้

ภายใต้ PNPCA ประเทศที่แจ้งเตือนไม่สามารถดำเนินการตามข้อเสนอการใช้แม่น้ำใด ๆ หากไม่ให้ออกาสประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือนในการอภิปรายและประเมินเกี่ยวกับโครงการก่อน

21. ผลจากการปรึกษาหารือล่วงหน้าของโครงการใด ๆ จะกลายมาเป็นผลต่อเนื่องของโครงการในอนาคตที่จะส่งมาในกระบวนการตามแบบเดียวกันหรือไม่ ?

ไม่

กระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าได้ถูกดำเนินการเป็นกรณีๆไป ตามโครงการพัฒนาบนแม่น้ำโขงสายประธานในแต่ละโครงการ หากมีการส่งข้อเสนอโครงการในอนาคตที่มีความคล้ายคลึงกันไปยังคณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่อดำเนินการตามกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า ผลลัพธ์ของการปรึกษาหารือล่วงหน้าใด ๆ ที่เคยมีก่อนหน้านี้ จะไม่มีผลกระทบต่อโครงการที่เสนอ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลและความรู้ที่ได้รับการรวบรวมในช่วงการปรึกษาหารือล่วงหน้าก่อนหน้านั้นอาจเป็นประโยชน์ต่อโครงการในอนาคตและสามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลพื้นฐานในการประเมินโครงการได้

ในปี พ.ศ. 2559 คณะกรรมการแม่น้ำโขงได้ทบทวนการดำเนินการตามกระบวนการ PNPCA ที่ได้รับการรับรองภายใต้ข้อตกลงแม่น้ำโขง พ.ศ. 2538 และได้จัดทำเอกสารเพื่อเป็นการอ้างอิงเกี่ยวกับบทเรียนที่ได้เรียนรู้ ซึ่งบทเรียนที่ได้เรียนรู้ที่สำคัญคือ

- (1) ความชัดเจนด้านการประกาศเริ่มต้นและข้อสรุปของกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าที่มีมากขึ้น
- (2) กระบวนการในการพิจารณาและรับรองข้อมูลและเอกสารที่เพียงพอที่ได้รับในการปรึกษาหารือล่วงหน้า
- (3) ความชัดเจนด้านบทบาทของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตาม PNPCA ที่มีมากขึ้น
- (4) การพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างมีประสิทธิภาพ
- (5) ความชัดเจนด้านบทบาทของ EIA (การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม) ข้ามพรมแดนที่มีมากขึ้น และ
- (6) การพัฒนา “ข้อคิดเห็น” ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติของ PNPCA เพื่อเสริมแนวทางการปฏิบัติงานในปัจจุบันของ PNPCA โดยได้ใส่ข้อปฏิบัติที่สำคัญของ PNPCA ในขอบเขตที่กว้างกว่าเดิม ในเรื่องของการปฏิบัติงานระหว่างประเทศที่ดีที่สุดตามขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าสำหรับโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำปากเบงได้นำเอาบทเรียนเหล่านี้มาใช้ในการพิจารณาดำเนินการ พวกเราคาดหวังว่าแนวทางการปฏิบัติงานเช่นนี้จะนำไปใช้ได้เช่นเดียวกันในกรณีโครงการเขื่อนปากกลาย

22. ผลการศึกษาจากคณะกรรมการ (การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการและพัฒนาแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน โดยรวมไปถึงผลกระทบจากโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำโขงสายประธาน) ได้สนับสนุนกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าหรือไม่ ?

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาของคณะกรรมการคือการเพิ่มความสามารถของคณะกรรมการแม่น้ำโขงในการแนะนำประเทศสมาชิกเกี่ยวกับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบของการพัฒนาทรัพยากรน้ำที่มีต่อผู้คน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มแม่น้ำโขง โดยมุ่งที่จะสร้างความเข้าใจในการพัฒนาแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน

ขอบเขตการศึกษาของคณะกรรมการครอบคลุมไปถึงภาคส่วนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น การชลประทาน พื้นที่ทำการเกษตร การประมง การเดินเรือ การใช้น้ำในครัวเรือนและในอุตสาหกรรม และเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำโขงสายประธาน การศึกษาได้พิจารณาถึงแนวทางอื่น ๆ ที่สำคัญอีกด้วย เช่น เรื่องของอุทกศาสตร์และประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ-สังคม เศรษฐศาสตร์มหภาค และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ การประเมินผลกระทบข้ามพรมแดนยังทำให้เกิดตัวชี้วัดที่ครอบคลุมในทุกระดับเกี่ยวกับการดำเนินงานในทุกภาคส่วนรวมถึงแนวทางปฏิบัติ

โดยทั่วไปแล้ว เพราะมีการศึกษาคณะกรรมการและการประเมินที่ผ่านมาโดยคณะกรรมการแม่น้ำโขง ทำให้ประเทศสมาชิกต่าง ๆ มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับโอกาสและความเสี่ยงของโครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำโขงสายประธาน

โดยเฉพาะในกระบวนการ PNPCA ที่คณะกรรมการได้มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และการประเมินเพื่อสนับสนุนการทำงานในการประเมินผลกระทบต่าง ๆ ในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าของโครงการพัฒนาบนแม่น้ำโขงสายประธานเฉพาะด้าน

23. การประเมินผลกระทบข้ามพรมแดนเป็นเงื่อนไขในกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าหรือไม่ ? ผลกระทบข้ามพรมแดนถูกมองและใช้อย่างไร ?

ตามกระบวนการ PNPCA การประเมินผลกระทบข้ามพรมแดน ไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ-สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ไม่ได้เป็นข้อบังคับ เนื่องจากไม่มีข้อปฏิบัติใดมีข้อผูกพันว่าประเทศที่แจ้งเตือนจะต้องทำการประเมินเช่นนี้ อย่างไรก็ตาม ประเทศที่แจ้งเตือนจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินเหล่านี้กับประเทศที่ได้รับการแจ้งเตือน เช่นเดียวกันกับสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง เพื่อประเมินและอภิปรายมาตรการในการลดทอน

ผลกระทบข้ามพรมแดนที่อาจเกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ PDG ที่ได้รับการปรับปรุงขึ้นมาใหม่จึงรวม
แง่มุมนี้เข้าไปด้วย

###